

نظام اداری صحیح

مبانی، مؤلفه‌ها و راهکارها

دکتر هانه فرکیش

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج

موسسه مطالعات و مشاوره حقوقی و کلاهی ایران زمین

با همکاری

نشر میزان

تقدیم بہ

پدر و مادر م

فهرست مطالب

چکیده	۹
مقدمه	۱۳
فصل اول: نگرش مفهومی به ایجاد نظام اداری صحیح	۱۷
مبحث اول: مفاهیم در نظام اداری صحیح	۱۷
گفتار اول: اداره	۱۸
بند اول) مفهوم مادی اداره	۲۱
بند دوم) مفهوم سازمانی اداره	۲۲
گفتار دوم: نظام اداری	۲۳
بند اول) اداره خوب	۲۵
بند دوم) مطلوبیت نظام اداری	۳۱
۱) رویکرد استراتژیک	۳۲
۲) رویکرد آسیب شناسی	۳۲
۳) رویکرد توسعه	۳۲
۴) رویکرد همترازی	۳۲
۵) رویکرد تغییر دیدمان	۳۳
۶) رویکرد الگوگیری	۳۳
بند سوم) مفهوم نظام و رابطه آن با اداره	۳۳
گفتار سوم: ایجاد نظام اداری صحیح	۳۵
گفتار چهارم: تاریخچه تأسیس نظام اداری در ایران	۴۱
بند اول) قبل از انقلاب اسلامی	۴۲
بند دوم) بعد از انقلاب اسلامی	۴۵
مبحث دوم: مؤلفه‌های نظام اداری صحیح	۴۷

۶ □ نظام اداری صحیح

۴۸	گفتار اول: کارآمدی
۵۴	گفتار دوم: یکپارچگی
۵۵	گفتار سوم: تحول اداری
۵۷	بند اول) تحول از دیدگاه حقوق اداری
۵۸	بند دوم) تحول از دیدگاه مدیریتی
۶۰	گفتار چهارم: انضباط اداری
۶۳	گفتار پنجم: سلامت اداری

فصل دوم: مبانی و اصول تکوین نظام اداری صحیح

۶۹	مبحث اول: حاکمیت قانون
۷۴	مبحث دوم: حکمرانی خوب
۷۷	مبحث سوم: پاسخگویی
۸۲	مبحث چهارم: مسئولیت
۸۴	مبحث پنجم: تمرکززدایی
۸۹	مبحث ششم: منطقی نمودن پیکره دولت
۹۳	مبحث هفتم: گسترش دولت الکترونیکی
۹۹	مبحث هشتم: شفافیت
۱۰۱	مبحث نهم: عدالت و انصاف

فصل سوم: زیرساخت‌های لازم به منظور تحقق نظام اداری صحیح

۱۰۷	مبحث اول: اصلاح قوانین
۱۱۰	مبحث دوم: مقررات‌گذاری و مقررات‌زدایی
۱۱۶	مبحث سوم: تدوین برنامه‌های استراتژیک
۱۲۱	مبحث چهارم: نظارت بر اعمال اداری
۱۲۷	مبحث پنجم: حذف تشکیلات موازی و غیر ضروری
۱۲۹	مبحث ششم: آموزش

فهرست مطالب □ ۷

۱۳۵.....	نتیجه‌گیری
۱۴۱.....	ضمائم
۱۴۱.....	نقشه راه اصلاح نظام اداری
۱۹۵.....	منابع و مآخذ

چکیده

نظام اداری صحیح یا شایسته مفهومی عام و گسترده است که مشتمل بر ساختارها، روابط، سیاست‌ها، فرایندها و آیین‌های اداری است. از این رو، صحیح و شایسته بودن نظام اداری مستلزم ابتدای آن بر اصول اساسی حاکم بر حقوق عمومی است. در بعد ساختاری، نظام اداری شایسته باید بر اساس توزیع متناسب قدرت اداری در راستای عدم تمرکز و تراکم اداری، انعطاف‌پذیری به منظور انطباق با نیازهای اجتماعی و کوچک بودن ساختار اداری در جهت حذف تشکیلات زائد و غیرضروری سازماندهی شود. در بعد عملکردی، نظام اداری شایسته باید مبتنی بر حاکمیت قانون، شفافیت، پاسخگویی، نظارت‌پذیری، مسئولیت‌پذیری، کارایی و کارآمدی باشد.

اصلاح نظام اداری در راستای دولت شایسته در بردارنده تلاشی نظام‌مند و یکپارچه است به نحوی که از طریق آن می‌توان تغییرات مؤثری در نظام اداری عمومی پدید آورد و توان آن را برای رسیدن به پیشرفت ملی ارتقاء داد. نقش نظام اداری صحیح در ساختارهای اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و تأثیر آن در تحقق اهداف نظام‌های کلان جامعه به اندازه‌ای تعیین‌کننده است که بدون داشتن نظام اداری صحیح، شفاف، کارآمد و اثربخش نمی‌توان به اهداف و آرمان مورد نظر دست یافت. به ویژه، این امر می‌تواند در سطح وسیعی و به شیوه مستقیم و یا غیرمستقیم بر پدیده فساد اداری و چگونگی مقابله با آن تأثیرگذار باشد.

نظام اداری هر کشور مجموعه‌ای نهادها، فرایندها و اصولی است که ضمن ایجاد هماهنگی بین بخش‌های مختلف، بستر مناسب برای تأمین خدمات همگانی و حسن جریان امور عمومی را فراهم می‌کند، که بدون هیچ تردیدی یکی از مهمترین بخش‌های نظام حکومتی هر کشور است. نظام اداری متشکل از اجزایی